שֶׁבְּיִרְמְיָה, וְאִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם פְּסוּקֵי נֶחָמָה, צָרִיךְ לְדַלְּגָם: ב [ג]וּמֻתָּר לִלְמֹד מִדְרַשׁ (ג) אֵיכָה וּפֶרֶק אֵלּוּ (ד) מְגַלְּחִין, וְכֵן לִלְמֹד פֵּרוּשׁ אֵיכָה [ד]וּפֵרוּשׁ אִיּוֹב: ג [ה]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר לִלְמֹד (ה) עַל יְדֵי (ג) הִרְהוּר: ד (ו) [ו]וּמֻתָּר לִקְרוֹת כָּל (ד) [ד] סֵדֶר הַיּוֹם (ז) וּפָרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת וּמִשְׁנַת אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן וּמִדְרַשׁ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. הַגָּה: (ח) וּמֻתָּר לַחֲזֹר (ה) הַפָּרָשָׁה בְּתִשְׁעָה בְּאָב (מנהגים): ה [ז]עֻבָּרוֹת וּמֵינִיקוֹת מִתְעַנּוֹת בְּתִשְׁעָה בְּאָב כְּדֶרֶךְ שֶׁמִּתְעַנּוֹת וּמַשְׁלִימוֹת בְּיוֹם כִּפּוּר. [ח]אֲבָל בִּשְׁלֹשָׁה צוֹמוֹת אֲחֵרִים פְּטוּרִים מִלְּהִתְעַנּוֹת, [ט]וְאַף עַל פִּי כֵן רָאוּי שֶׁלֹּא תֹּאכַלְנָה לְהִתְעַנֵּג בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה, אֶלָּא כְּדֵי קִיּוּם הַוָּלָד (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תק״נ סָעִיף א׳): ו (ט) [י]חַיָּה כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְכֵן (ו) [ו] (י) חוֹלֶה (יא) שֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, (יב) אֵין צְרִיכִין אֹמֶד אֶלָּא

ג הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי הַחֲדָשׁוֹת בְּשֵׁם הַכֹּל בּוֹ (סי׳ סב). ד תְּשׁוּבוֹת מַהֲרִי״ל (סי׳ רא). ה אָגוּר (סי׳ תתמז) בְּשֵׁם מַהֲרִ״י מוּלִין. ו טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (תורת האדם ענין אבילות ישנה אות קז). ז מֵימְרָא דְּרָבָא פְּסָחִים נ״ד (ע״ב). ח הָרַב הַמַּגִּיד פֶּרֶק ה׳ מֵהִלְכוֹת תַּעֲנִית (ה״י) מֵהָא דְּרָבָא, וְהָרַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה (ח״ז סי׳ תקלו). ט שָׁם. י טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן בְּתוֹרַת הָאָדָם (שם) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

בַּאֵר הֵיטֵב

אֲפִלּוּ דְּבָרִים הָרָעִים, רַק מֻתָּר לִלְמֹד לוֹ הַחֻרְבָּן דְּאֵינוֹ אֶלָּא סִפּוּר דְּבָרִים וּמְשַׁבֵּר הַלֵּב שֶׁל תִּינוֹק. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְהַטַּ״ז (סק״א) מַתִּיר לִלְמֹד עִם הַתִּינוֹק בַּדְּבָרִים הָרָעִים, וְכָאן לֹא אוֹסֵר אֶלָּא הַלִּמּוּד שֶׁהַקְּטַנִּים לוֹמְדִים בַּסֵּדֶר שֶׁלָּהֶם דְּהַיְנוּ חֻמָּשׁ וּגְמָרָא, עַיֵּן שָׁם: ג (ג) הִרְהוּר. וְנִרְאֶה לִי דְּמֵהַאי טַעֲמָא אָסוּר לִלְמֹד אֵיזֶה דְּרוּשׁ אוֹ קֻשְׁיָא אוֹ תֵּרוּץ אֲפִלּוּ בַּדְּבָרִים הָרָעִים, מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְטַ״ז (סק״ב). וְגַם אָסוּר לְהוֹרוֹת הוֹרָאָה אִם לֹא לְחוֹלֶה הַצָּרִיךְ עַכְשָׁו. וְאָסוּר לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת דְּדִין הַיְנוּ תּוֹרָה, מִיהוּ אִם אֵין הַבַּעֲלֵי דִּין יְכוֹלִין לְהַמְתִּין עַד לְמָחָר שֶׁנְּחוּצִים לְדַרְכָּם, אֶפְשָׁר דְּשָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְעַיֵּן בִּפְרִי חָדָשׁ בְּסֵפֶר מַיִם חַיִּים דַּף א׳ עַמּוּד ב׳: ד (ד) סֵדֶר. וְנוֹהֲגִין לוֹמַר תְּהִלִּים וְשִׁיר הַיִּחוּד בְּמִנְחָה, אַף עַל גַּב דְּאָסוּר בְּתַלְמוּד תּוֹרָה כָּל הַיּוֹם, צָרִיךְ לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵהּ כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים דֶּרֶךְ בַּקָּשָׁה שָׁרִי, וּמֵהַאי טַעֲמָא מְקַלִּין בִּתְפִלִּין בְּמִנְחָה, וּבְפּוֹזְנָא אוֹמְרִים לְמָחֳרָתוֹ שֶׁל הַיּוֹם וְשֶׁל אֶמֶשׁ: (ה) הַפָּרָשָׁה. נִרְאֶה לִי דְּהַיְנוּ חַזָּן הַקּוֹרֵא מֻתָּר לוֹ לַחֲזֹר הַפָּרָשָׁה קֹדֶם שֶׁיִּקְרָא, אוֹ מַיְרֵי בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁחָל בְּשַׁבָּת דְּאָז אֲפִלּוּ יָחִיד מֻתָּר לַחֲזֹר הַפָּרָשָׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן רפ״ה, וְעַיֵּן סִימָן תקנ״ג. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז). וְטַ״ז (סק״ג) כָּתַב דְּהָכִי קָאָמַר, דְּמִי שֶׁרָגִיל לַחֲזֹר הַפָּרָשָׁה בְּאוֹתוֹ יוֹם, דְּהַיְנוּ שֶׁחָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּיוֹם חֲמִישִׁי, הָוֵי לֵהּ כְּסֵדֶר הַיּוֹם, עַיֵּן שָׁם: ו (ו) חוֹלֶה. חֲסַר דֵּעָה שֶׁנִּתְרַפֵּא מִיּוֹם לְיוֹם, מֻתָּר בְּבָשָׂר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ד] סֵדֶר. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) דְּלִלְמֹד סֵדֶר הַמַּעֲמָדוֹת אַף שֶׁלּוֹמֵד יוֹם בְּיוֹם אָסוּר, וּדְלֹא כַּטּוֹעִים לִקְרוֹת מַעֲמָדוֹת גַּם בְּיוֹם תִּשְׁעָה בְּאָב: ו [ו] חוֹלֶה. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ז) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּמֻתָּר לִלְמֹד עִם הַתִּינוֹק בַּדְּבָרִים הָרָעִים, וְכָאן לֹא אָסַר אֶלָּא הַלִּמּוּד שֶׁהַקְּטַנִּים לוֹמְדִים בַּסֵּדֶר שֶׁלָּהֶם דְּהַיְנוּ חֻמָּשׁ וּגְמָרָא: ב (ג) אֵיכָה. וְכֵן אַגָּדַת הַחֻרְבָּן בְּפֶרֶק הַנִּזָּקִין וּבְפֶרֶק חֵלֶק וְלִקְרוֹת בַּחֻרְבָּן הַנִּזְכָּר בְּיוֹסִיפוּן, מֻתָּר [לְבוּשׁ (ס״ב)]: (ד) מְגַלְּחִין. אַף עַל גַּב דְּיֵשׁ בּוֹ גַּם כַּמָּה דִּינֵי מְנֻדֶּה וּמֻחְרָם, מִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לִלְמֹד. אֲבָל לִשָּׂא וְלִתֵּן בַּהֲלָכָה בְּוַדַּאי אָסוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (שו״ת סי׳ רא)], וּכְעֵין זֶה כָּתַב גַּם כֵּן הַטַּ״ז (סק״ב) דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם דְּמֻתָּר לִלְמֹד, הַיְנוּ שֶׁיִּלְמֹד בִּפְשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים אֲבָל לֹא דֶּרֶךְ פִּלְפּוּל. וַאֲפִלּוּ בְּהִרְהוּר לְפָרֵשׁ דָּבָר חָמוּר אָסוּר, מִטַּעַם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שִׂמְחָה אַחַר שֶׁיִּתְיַשֵּׁב לוֹ: ג (ה) עַל יְדֵי הִרְהוּר. אַף דְּהִרְהוּר לָאו כְּדִבּוּר דָּמֵי, שָׁאנֵי הָכָא דְּעִקַּר טַעֲמָא מִשּׁוּם שִׂמְחָה וּבְהִרְהוּר אִיכָּא שִׂמְחָה, וּמֵהַאי טַעֲמָא אָסוּר לִלְמֹד אֵיזֶה דְּרוּשׁ אוֹ קֻשְׁיָא אוֹ תֵּרוּץ אֲפִלּוּ בִּדְבָרִים הָרָעִים מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ. וְאָסוּר לְהוֹרוֹת הוֹרָאָה אִם לֹא לְחוֹלֶה הַצָּרִיךְ עַכְשָׁו. וְאָסוּר לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת, דְּדִין הַיְנוּ תּוֹרָה, מִיהוּ אִם אֵין הַבַּעֲלֵי דִּין יְכוֹלִים לְהַמְתִּין עַד לְמָחָר שֶׁנְּחוּצִים לְדַרְכָּם, אֶפְשָׁר דְּשָׁרִי דְּהָוֵי כְּרַבִּים צְרִיכִים לוֹ [אַחֲרוֹנִים]: ד (ו) וּמֻתָּר לִקְרוֹת כָּל סֵדֶר הַיּוֹם. דְּהַיְנוּ קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ וְכָל מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לְבִרְכַּת הַתְּפִלָּה: (ז) וּפָרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת וּמִשְׁנַת וְכוּ׳. דְּלֹא גָּרַע כָּל זֶה מִמַּה שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה וּמַפְטִירִין בַּנָּבִיא, וְהַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא סֵדֶר הַיּוֹם. וְנוֹהֲגִין לוֹמַר תְּהִלִּים וְשִׁיר הַיִּחוּד (ח) בְּמִנְחָה, אַף עַל גַּב דְּאָסוּר בְּתַלְמוּד תּוֹרָה כָּל הַיּוֹם, צָרִיךְ לוֹמַר דִּסְבִירָא לָן כֵּיוָן שֶׁהוּא דֶּרֶךְ בַּקָּשָׁה שָׁרִי, וּבְפּוֹזְנָא נוֹהֲגִין לוֹמַר לְמָחֳרָתוֹ שֶׁל אֶמֶשׁ וְשֶׁל הַיּוֹם, וְכֵן נָכוֹן. וּמַעֲמָדוֹת בְּוַדַּאי (ט) אֵין לוֹמַר. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקנ״ט סָעִיף ד׳ דְּאֵין לוֹמַר פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת שֶׁאֵינוֹ מִסֵּדֶר הַיּוֹם, (י) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין לוֹמַר סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת הַכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן א׳ (ס״ט). וּמַה שֶּׁכָּתוּב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וּפָרָשַׁת הַקָּרְבָּנוֹת, הַיְנוּ פָּרָשַׁת הַתָּמִיד: (ח) וּמֻתָּר לַחֲזֹר הַפָּרָשָׁה בְּתִשְׁעָה בְּאָב. הַיְנוּ חַזָּן הַקּוֹרֵא (יא) מֻתָּר לוֹ לַחֲזֹר הַפָּרָשָׁה קֹדֶם שֶׁיִּקְרָא. (יב) וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּמִנְחָה, דְּאִלּוּ בְּשַׁחֲרִית, פָּרָשָׁה ׳כִּי תוֹלִיד׳ פְּשִׁיטָא דְּמֵעֵין הַמְּאֹרָע הִיא: ו (ט) חַיָּה כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם. דְּמִסְתָּמָא אָמְרִינַן שֶׁהִיא חֲלוּשָׁה וְהָוְיָא כְּחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, וְעַל כֵּן אַף דִּלְעִנְיַן יוֹם הַכִּפּוּרִים הִיא לְאַחַר שִׁבְעָה כִּשְׁאָר כָּל אָדָם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תרי״ז (ס״ד), כָּאן לְעִנְיַן תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן לֹא גָּזְרוּ בִּמְקוֹם חֹלִי. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ד) (יג) וּבִשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ וַדַּאי אֵין בָּהּ וְכֵן בְּחֹלִי הַכָּתוּב לְקַמֵּהּ, סַכָּנָה, וַאֲפִלּוּ לֹא אָמְרוּ צְרִיכִין אָנוּ לֶאֱכֹל, מֻתָּר בְּתִשְׁעָה בְּאָב. וְאַף שֶׁמַּהַרְשַׁ״ל (שו״ת סי׳ נג) (יד) חוֹלֵק עַל עִקַּר הַכְרָעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְדַעְתּוֹ דִּלְעִנְיָן זֶה שָׁוֶה תִּשְׁעָה בְּאָב לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דַּאֲפִלּוּ אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי לֶאֱכֹל, כֵּיוָן שֶׁהוּא לְאַחַר שִׁבְעָה, חַיֶּבֶת לְהִתְעַנּוֹת, אִם לֹא שֶׁהִיא גַּם כֵּן קְצָת חוֹלָה, (טו) הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּמִדִּינָא שָׁרִי לֶאֱכֹל. אָכֵן כְּבָר נָהֲגוּ לְהִתְעַנּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמָ״א כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָהֶם חֻלְשָׁה וְנִתְרַפְּאוּ מִלֵּדָתָן, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא נִתְרַפְּאָה לְגַמְרֵי אוֹ שֶׁהִיא קְצָת חוֹלָה אוֹ חֲלוּשָׁה בְּטִבְעָהּ, לֹא תִּתְעַנֶּה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים. וְאִם אֵרַע בְּיוֹלֶדֶת בְּרִיאָה שֶׁמִּתְעַנָּה וּמַרְגֶּשֶׁת בְּאֶמְצַע הַיּוֹם שׁוּם חֻלְשָׁה יְתֵרָה, יֵשׁ לִפְסֹק שֶׁלֹּא תִּתְעַנֶּה בִּשְׁאֵרִית הַיּוֹם [אַחֲרוֹנִים]: (י) חוֹלֶה. חֲסַר דֵּעָה שֶׁנִּתְרַפֵּא מִיּוֹם לְיוֹם, מֻתָּר בְּבָשָׂר וְיַיִן כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְלֹא יִתְעַנֶּה בְּתִשְׁעָה בְּאָב [מַהֲרִי״ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב)]: (יא) שֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהוּא (טז) חָלוּשׁ וְחַשׁ בְּגוּפוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה מַאֲכִילִין אוֹתוֹ: (יב) אֵין צְרִיכִין אֹמֶד. כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר וְאַתַּרְוַיְהוּ קָאֵי, וְכֵן אִיתָא (יז) בְּתוֹרַת הָאָדָם (ענין אבילות ישנה אות קז) וּבְרַ״ן (י. ד״ה תנו),

בֵּאוּר הֲלָכָה

שְׂמֵחִים דְּוַדַּאי אֵין לָהֶם שִׂמְחָה, אֶלָּא מִשּׁוּם הַמְלַמֵּד שֶׁשָּׂמֵחַ בְּדִבְרֵי תּוֹרָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ז) הַטַּ״ז (סק״א) וְהִסְכִּים עִמּוֹ הַדָּגוּל מַרְבָבָה: ד (ס) וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני תפלת מנחה בט״ב ס״א) מוּכָח דְּאֵין לוֹמַר תְּהִלִּים אַף בְּמִנְחָה, וְנוֹהֲגִין לוֹמַר רַק שִׁיר הַיִּחוּד: (ט) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ד) בְּשֵׁם בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב): (י) מָגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סק״ז): (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז). וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי פֵּרוּשׁ הַטַּ״ז (סק״ג) דְּהַיְנוּ מִי שֶׁרָגִיל לַחֲזֹר פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ בְּאוֹתוֹ יוֹם דְּהַיְנוּ שֶׁחָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּיוֹם חֲמִישִׁי וּמִשּׁוּם דְּהָוֵי לֵהּ כְּסֵדֶר הַיּוֹם וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) כָּתַב גַּם כֵּן הָכִי, מִשּׁוּם דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים מְפַקְפְּקִין עַל זֶה, עַיֵּן בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ד) דְּכָתַב דְּקָשֶׁה מְאֹד לְהָקֵל, וְכֵן בַּהֲלָכָה בְּרוּרָה (סק״ג) כָּתַב גַּם כֵּן הָכִי, וְגַם הַגְּרָ״א רָמַז לְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם, וְכֵן הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלה ס״א) הֶעְתִּיק רַק פֵּרוּשׁ הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וּמַשְׁמַע מִכֻּלְּהוּ דְּהָכִי סְבִירָא לְהוּ: (יב) נְהַר שָׁלוֹם (שם). וּמְיֻשָּׁב בָּזֶה קֻשְׁיַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) עַיֵּן שָׁם: ו (יג) כֵּן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א שֶׁרָמַז לְעַיֵּן בְּהַטַּ״ז, וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) וְכֵן כָּתַב בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ה) דְּכֵן מַשְׁמַע מִסְּתִימַת לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ן (תורת האדם ענין אבלות ישנה אות קז) וְהָרַ״ן (י. ד״ה תנו): (יד) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) שֶׁעוֹד אֵיזֶה פּוֹסְקִים תּוֹפְסִים כִּדְבָרָיו, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא הֻזְכַּר בָּהֶם שֶׁאֲפִלּוּ אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי גַּם כֵּן חַיֶּבֶת, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״א) וְאִסּוּר וְהֶתֵּר הָאָרֹךְ (כלל ס דין ג) שֶׁכָּתְבוּ בְּפֵרוּשׁ דִּבְאָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי לֶאֱכֹל אֵין צְרִיכָה לְהִתְעַנּוֹת: (טו) הַבַּ״ח (ס״ב). וְהַשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ז) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ (ח״ב סי׳ טז) הִשִּׂיג עַל רְאָיוֹתָיו שֶׁל הָרַשַׁ״ל וְהִסְכִּים לְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ [וְכֵן בְּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב הַנַּ״ל הִשִּׂיג עַל רְאָיוֹתָיו], וְכֵן בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר הִשִּׂיג גַּם כֵּן עַל רְאָיוֹתָיו וְכָתַב דְּהַסּוֹמֵךְ עַל מַסְקָנַת הָרַמָ״א לֹא הִפְסִיד: (טז) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב): (יז) וּלְאַפּוּקֵי מִמַּה שֶּׁמְּתָרֵץ הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) קֻשְׁיַת הַטַּ״ז, עַל הָרַשַׁ״ל, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַאי אֵין צָרִיךְ אֹמֶד קָאֵי רַק אַחוֹלֶה, וּבֶאֱמֶת אֵינוֹ:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לא: הִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב סִימָן תקנד

מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מִיָּד, * דְּבִמְקוֹם חֹלִי לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן. הַגָּה: (יג) וּמִיהוּ נוֹהֲגִין (ז) [ז] לְהִתְעַנּוֹת (יד) כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָהֶם צַעַר גָּדוֹל (טו) שֶׁהָיָה לָחֹשׁ לְסַכָּנָה, (טז) וְהַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד: **ז** [כ]**רְחִיצָה אֲסוּרָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב בֵּין בְּחַמִּין בֵּין בְּצוֹנֵן, אֲפִלּוּ לְהוֹשִׁיט אֶצְבָּעוֹ בַּמַּיִם אָסוּר:** **ח** (ח) [ח] [ל]**טְבִילָה שֶׁל מִצְוָה בִּזְמַנָּהּ מֻתֶּרֶת,** (יז) [מ]**אֲבָל בַּזְּמַן הַזֶּה אֵין טְבִילָה בִּזְמַנָּהּ, הִלְכָּךְ** (יח) **לֹא תִּטְבֹּל בּוֹ,** [נ]**וְכֵן נָהֲגוּ:** **ט** [ס]**אִם הָיוּ יָדָיו** (ט) **מְלֻכְלָכוֹת בְּטִיט וּבְצוֹאָה** (יט) **מֻתָּר לִרְחֹץ לְהַעֲבִיר הַלִּכְלוּךְ, וְלֹא יִטֹּל כָּל יָדָיו אֶלָּא לְפִי הַצֹּרֶךְ לְהַעֲבִיר הַלִּכְלוּךְ.** הַגָּה: [*] וְאִם עָשָׂה צְרָכָיו אִם מֻתָּר לִרְחֹץ, דִּינוֹ כְּמוֹ בְּיוֹם כִּפּוּר, (כ) וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרי״ג

כ מֵימְרָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פְּסָחִים נ״ד (ע״ב). ל בְּרֵיתָא תַּעֲנִית י״ג (ע״א) וּכְתַנָּא קַמָּא. מ תּוֹסָפוֹת (ד״ה כל) בְּשֵׁם רִ״י בֵּיצָה י״ח (ע״ב). נ מַהֲרִי״ק בְּסִימָן ל״ה. ס הָרֹא״ש בְּסוֹף תַּעֲנִית (פ״ד סי׳ ט).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ה), יֵשׁ מִי שֶׁכָּתַב דְּמֵינֶקֶת שֶׁהַתִּינוֹק חוֹלֶה וְהָרוֹפֵא אוֹמֵר שֶׁתַּעֲנִית מֵינִקְתּוֹ גּוֹרֵם שִׁנּוּי הֶחָלָב וּמַזִּיק לַתִּינוֹק, שָׁרִי לָהּ לֶאֱכֹל. וְעַיֵּן דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן ק״ז שֶׁכָּתַב, אִם חֻלְשַׁת הַמֵּינֶקֶת הִיא רַבָּה כָּל כָּךְ שֶׁאֵין לָהּ חָלָב הַצָּרִיךְ לַהֲנִיקוֹ וְהַוָּלָד אֵינוֹ רוֹצֶה לֶאֱכֹל וְלִינֹק כִּי אִם מִמֶּנָּה וְסַכָּנָה הִיא לוֹ, הָא כָּל סְפֵק נְפָשׁוֹת דּוֹחֶה שַׁבָּת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים וְכָל שֶׁכֵּן תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן עַיֵּן שָׁם: **[ז] לְהִתְעַנּוֹת.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּתַב יָד (ח״ב סי׳ טז) שֶׁחוֹלֵק עַל רַשַׁ״ל (שו״ת סי׳ נג) בִּתְשׁוּבָה שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְהִשִּׁיג עַל רְאָיוֹתָיו וְדַעְתּוֹ לִפְסֹק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דַּאֲפִלּוּ אִם רַבֵּנוּ תָּם חוֹלֵק עַל רַמְבַּ״ן אָזְלִינַן לְקֻלָּא בִּדְרַבָּנָן וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת לְהָקֵל. וּבִדְבַר שְׁמוּאֵל סִימָן ק״ח כָּתַב, שֶׁאַחַר שִׁבְעָה לְלֵידָתָהּ הֶחְמִירוּ עַל עַצְמָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמָ״א כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָהֶם צַעַר גָּדוֹל וַחֲשַׁשׁ סַכָּנָה. וְכָתַב בֵּית הִלֵּל בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ה (סק״א) דְּיוֹלֶדֶת שֶׁאֵינָהּ מִתְעַנָּה מִכָּל מָקוֹם צְרִיכָה לְהִתְעַנּוֹת אֵיזֶה שָׁעוֹת, עַיֵּן שָׁם וֶהֱבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח), וְהַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן, אִם קָשֶׁה לָהּ קְצָת אֵינָהּ צְרִיכָה כְּלָל. וְעַיֵּן בְּזִכְרוֹן יוֹסֵף סִימָן כ״א הֶאֱרִיךְ גַּם כֵּן בָּזֶה וּמַסִּיק שֶׁנִּרְאֶה לוֹ לַהֲלָכָה וּלְמַעֲשֶׂה שֶׁאִם כְּבָר נִתְרַפְּאָה מֵחֻלְשַׁת לֵידָתָהּ תִּתְעַנֶּה וְתַשְׁלִים כִּשְׁאָר כָּל אָדָם, אֲבָל אִם עֲדַיִן לֹא נִתְרַפְּאָה לְגַמְרֵי אוֹ שֶׁהִיא קְצָת חוֹלָה אוֹ חֲלוּשָׁה, לֹא תִּתְעַנֶּה בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים, וְאִם אֵרַע בְּיוֹלֶדֶת בְּרִיאָה שֶׁמִּתְעַנָּה וּמַרְגֶּשֶׁת בְּאֶמְצַע הַיּוֹם שׁוּם חֻלְשָׁה יְתֵרָה, יֵשׁ לִפְסֹק שֶׁלֹּא תִּתְעַנֶּה בִּשְׁאֵרִית הַיּוֹם, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי פְּרִי חָדָשׁ אֹרַח חַיִּים סִימָן זֶה: **ח [ח] טְבִילָה.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ה) בְּשֵׁם זֶרַע אֱמֶת (סי׳ פא) אִם אֵרַע שֶׁלֹּא רָחֲצָה וְחָפְפָה בְּעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב, בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לְהַתִּיר שֶׁתִּרְחַץ וְתָחֹף בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב וְדַיָּהּ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת שֶׁבְּסוֹף סֵפֶר מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא בְּדַף צ״א עַמּוּד ד׳ וְנִפְלֵאתִי מַה שֶּׁמַּתְמִיהַּ עַל הַבַּאֵר הֵיטֵב וְאֵיךְ לֹא רָאוּ בְּמָגֵן אַבְרָהָם שֶׁהַבַּאֵר הֵיטֵב לֹא חִדֵּשׁ דָּבָר רַק הֶעְתִּיק אוֹת בְּאוֹת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וּמַה שֶּׁכָּתַב וְעַיֵּן סִימָן תקנ״א כו׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁשָּׁם מְבֹאָר דְּדַוְקָא אִם אִי אֶפְשָׁר בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב וְלֹא בָּא לַחֲלֹק אֶלָּא לְפָרֵשׁ, וְהָרַב הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה לֹא הֵשִׁיב לוֹ שֶׁכֵּן הוּא בְּמָגֵן אַבְרָהָם רַק לְבַסּוֹף מַזְכִּיר מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לִלְמֹד מִמֶּנּוּ דְּהַחֲפִיפָה מֻתֶּרֶת בְּתִשְׁעָה בְּאָב בְּכָל גַּוְנֵי, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁהָרְאָה מָקוֹם לְהָרַמָ״א כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁלְּדִינָא דַּעְתּוֹ דְּאַף לְכַתְּחִלָּה תָּחֹף בְּעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב וּבְמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב תָּחֹף מְעַט (וְאָז צְרִיכָה לִזָּהֵר שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ יָחֵף לְגַמְרֵי, שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ טִיט וָרֶפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּלְבוּשׁ), וְאִם רוֹצָה לִנְהֹג כְּהָרַמָ״א דִּבְאֶפְשָׁר תָּחֹף בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב, יְצַוֶּה לְהָאִשָּׁה שֶׁתִּשְׁהֶה שָׁעָה אַחַת בְּעֵסֶק הַחֲפִיפָה וְיָצְאָה יְדֵי כָּל דֵּעוֹת רַשִׁ״י (נדה סח. ד״ה הא דאפשר) וְהַתּוֹסָפוֹת (שם ד״ה כך) וְכֵן רָאוּי לְהוֹרוֹת עַיֵּן שָׁם: **ט [בְּהַגָּ״ה] וְאִם עָשָׂה צְרָכָיו כו׳.** וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת וְשָׁב הַכֹּהֵן סִימָן ג׳ שֶׁהֶאֱרִיךְ וְהֶעֱלָה לְדִינָא בְּתִשְׁעָה בְּאָב וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אִם רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל וְעָשָׂה צְרָכָיו אֲפִלּוּ לֹא קִנַּח אוֹ הֵטִיל מַיִם וְשִׁפְשֵׁף שֶׁאָז צָרִיךְ לִטֹּל יָדַיִם מִצַּד הַדִּין, לָכֵן רוֹחֵץ עַד סוֹף קִשְׁרֵי אֶצְבְּעוֹתָיו וְאַף אִם בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה נוֹהֵג לִרְחֹץ כָּל הַיָּד. אֲבָל אִם לֹא שִׁפְשֵׁף שֶׁאֵין צָרִיךְ לִטֹּל יָדַיִם מִצַּד הַדִּין רַק מִשּׁוּם הִכּוֹן, אֵין לוֹ לִרְחֹץ רַק מְעַט בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו, וְאַף אִם רוֹצֶה לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לִטֹּל יָדָיו בְּמַיִם כְּלָל יֵשׁ לוֹ עַל מַה לִּסְמֹךְ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִזְכִּירוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְהַגָּ״ה. אֲבָל אִם אֵין רוֹצֶה לְהִתְפַּלֵּל רַק לְבָרֵךְ אֲשֶׁר יָצַר אוֹ לוֹמַר דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, אֵינוֹ נוֹטֵל רַק מָקוֹם הַמְלֻכְלָךְ אִם עָשָׂה צְרָכָיו וְקִנַּח אוֹ הֵטִיל מַיִם וְשִׁפְשֵׁף, אֲבָל אִם לֹא קִנַּח וְלֹא שִׁפְשֵׁף יֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לִטֹּל כְּלָל יָדָיו בְּמַיִם וִיקַנַּח הַיָּדַיִם בִּצְרוֹר אוֹ בְּכָל מִידִי דִּמְנַקֵּי, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דִּנְטִילַת יָדַיִם שֶׁל כֹּהֵן לַדּוּכָן

בַּאֵר הֵיטֵב

וְיַיִן כָּל יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְלֹא יִתְעַנֶּה בְּתִשְׁעָה בְּאָב. מַהֲרִי״ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב): (ז) **לְהִתְעַנּוֹת.** כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ה) דְּזֶה קָאֵי דַּוְקָא אַלְאַחַר שִׁבְעָה, אֲבָל תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה אֲפִלּוּ אָמְרָה אֵינָהּ צְרִיכָה אֵין לָהּ לְהִתְעַנּוֹת וְאָסוּר לָהּ לְהִתְעַנּוֹת, שֶׁהֲרֵי מְחַלְּלִין עָלֶיהָ שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן ש״ל (ס״ד). וְכָל שֶׁכֵּן אַחַר שְׁלֹשָׁה תּוֹךְ שִׁבְעָה כְּשֶׁאוֹמֶרֶת צְרִיכָה אֲנִי שֶׁאָסוּר לָהּ לְהִתְעַנּוֹת, וְאַחַר שִׁבְעָה אֲפִלּוּ אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי מִתְעַנָּה, אִם לֹא שֶׁהִיא קְצָת חוֹלָה, וְכֵן הַסְכָּמַת מַהַרְשַׁ״ל (שו״ת סי׳ נג) וּמַהֲרִי״ל וְעַיֵּן סִימָן תרי״ח: **ח (ח) טְבִילָה וְכו׳.** וְתִרְחֹץ וְתָחֹף עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב וּלְמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב חוֹפֶפֶת מְעַט, דְּבָעֵי סָמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה וְתִטְבֹּל. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש מיהו). וְעַיֵּן סִימָן תקנ״א סָעִיף י״ו בְּהַגָּ״ה וּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ט סָעִיף ד׳: **ט (ט) מְלֻכְלָכוֹת.** וְנָשִׁים הַמְבַשְּׁלוֹת בְּתִשְׁעָה בְּאָב וּצְרִיכִין לִרְחֹץ הַבָּשָׂר, אֵין חֲשָׁשׁ מִשּׁוּם רְחִיצָה. שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים. נוֹהֲגִין קְצָת יוֹלְדוֹת לִמְנֹעַ בָּשָׂר וְיַיִן מִשִּׁבְעָה בְּאָב וְאֵילָךְ, וְנָכוֹן, שֶׁבְּאוֹתוֹ יוֹם נִכְנְסוּ הָעוֹבְדֵי גִּלּוּלִים לָהֵיכָל כִּדְאִיתָא בַּטּוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט):

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּשֶׁלּוֹמֵד עִמָּהֶם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבָא לְאַפּוּקֵי מִדַּעַת הַבַּ״ח (ס״ב), וּמִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) מַשְׁמַע שֶׁמַּסְכִּים לְדַעַת הַבַּ״ח שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שִׂמְחָה. **וְדַע דִּלְדַעַת הַטַּ״ז, כְּשֶׁהַתִּינוֹקוֹת יִלְמְדוּ בְּעַצְמָם אֵין אִסּוּר, אָכֵן בֶּאֱמֶת לְשׁוֹן הַגְּמָרָא** (ל.) **וְתִינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן בְּטֵלִים בּוֹ, מַשְׁמַע דִּבְטֵלִים לְגַמְרֵי, וּבִפְרָט כְּשֶׁהַתִּינוֹק בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה גָּדוֹל קְצָת וּמֵבִין, אַף הַטַּ״ז מוֹדֶה** דְּאָסוּר לִלְמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ שֶׁלֹּא בִּדְבָרִים הָרָעִים מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הוּא לוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א):

ו * דְּבִמְקוֹם חֹלִי וְכו׳. עַיֵּן בְּסֵפֶר פִּתְחֵי עוֹלָם (סק״י) **דִּבְמָקוֹם שֶׁאֵין הַמַּחֲלָה שֶׁל חָלֶעְרִי״א חֲזָקָה חַס וְשָׁלוֹם, יֹאכַל פָּחוֹת מִכַּכּוֹתֶבֶת בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס וְכֵן בִּשְׁתִיָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשִּׁעוּרִים בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן תרי״ח** (סעיפים ז־ח), (כָּךְ יֵשׁ לְהוֹרוֹת לַשּׁוֹאֵל בְּתִשְׁעָה בְּאָב, שֶׁבָּזֶה לֹא נֶעֱקָר הַתַּעֲנִית לְגַמְרֵי וְרַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי). **וּמִי שֶׁיִּרְצֶה לְהִתְעַנּוֹת בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַמַּחֲלָה בְּזַעַם חַס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ לְיָעֲצוֹ וּלְהַזְהִירוֹ שֶׁלֹּא יֵלֵךְ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ כָּל הַיּוֹם וּלְהַכְרִיחוֹ כְּשֶׁיֵּצֵא יִשָּׂא סָבִיב לְחָטְמוֹ וּפִיו חֲתִיכָה**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהַכַּוָּנָה דְּאֵין צָרִיךְ לֶאֱמֹד וּלְשַׁעֵר אִם תָּבוֹא לִידֵי סַכָּנָה עַל יְדֵי זֶה שֶׁתִּתְעַנֶּה, דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין בָּהּ סַכָּנָה, כֵּיוָן שֶׁהִיא בִּכְלַל חוֹלֶה אֵינָהּ צְרִיכָה לְהִתְעַנּוֹת. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי פְּרִי חָדָשׁ שֶׁכָּתַב דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמִסְּתָמָא מַאֲכִילִין אוֹתָהּ, (יח) אֲבָל אִם קִים לָהּ לְהַיּוֹלֶדֶת בְּגַוָּהּ דְּמָצֵית לְהִתְעַנּוֹת, דְּהַיְנוּ (יט) שֶׁרָאֲתָה עַצְמָהּ בְּרִיאָה, אָז מְחֻיֶּבֶת לְהִתְעַנּוֹת: **(יג) וּמִיהוּ נוֹהֲגִין לְהִתְעַנּוֹת וְכו׳.** הַיְנוּ (כ) אֲפִלּוּ אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי לֶאֱכֹל. וְדַוְקָא אַחַר שִׁבְעָה (כא) אֲבָל תּוֹךְ שִׁבְעָה אֲפִלּוּ אָמְרָה (אֵינוֹ) [אֵינִי] צְרִיכָה, אֵין לָהּ לְהִתְעַנּוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה (כב) דִּבְוַדַּאי אָסוּר לָהּ לְהִתְעַנּוֹת: **(יד) כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָהֶם צַעַר גָּדוֹל וְכו׳.** וְהוּא הַדִּין אִם הִיא קְצָת חוֹלָה וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ט׳, וַאֲפִלּוּ לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַחְמִיר, בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁנִּדְחָה יֵשׁ לְהָקֵל שֶׁלֹּא תִּתְעַנֶּה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ יוֹלֶדֶת שֶׁאֵינָהּ מִתְעַנָּה, תִּתְעַנֶּה אֵיזֶה שָׁעוֹת, (כג) אָכֵן אִם גַּם זֶה קָשֶׁה לָהּ לֹא תִּתְעַנֶּה כְּלָל: **(טו) שֶׁהָיָה לָחֹשׁ לְסַכָּנָה.** וּבְאֹפֶן זֶה אָסוּר לָהּ לְהִתְעַנּוֹת: **(טז) וְהַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד.** וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּאָדָם חָלוּשׁ וְהוּא חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, אֵין כְּדַאי לְהַחְמִיר [חַיֵּי אָדָם (כלל קלה ס״ב)]: **ח (יז) אֲבָל בַּזְּמַן הַזֶּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנָּהֲגוּ הַנָּשִׁים לֵישֵׁב עַל טִפַּת דָּם שִׁבְעָה נְקִיִּים דַּוְקָא, מִמֵּילָא אֵין הַטְּבִילָה בִּזְמַנָּהּ, וְלָמָּה תִּטְבֹּל דַּהֲרֵי מִצְוַת עוֹנָה לֹא יוּכַל לְקַיֵּם בְּתִשְׁעָה בְּאָב: **(יח) לֹא תִּטְבֹּל בּוֹ.** אֶלָּא תִּרְחֹץ (כד) וְתָחֹף עֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב וּלְמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב חוֹפֶפֶת מְעַט קֹדֶם הַטְּבִילָה, דְּבָעִינַן סָמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה. וּלְעִנְיַן לְבִישַׁת לְבָנִים בְּתִשְׁעָה בְּאָב עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תקנ״א סָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״ה וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק לא): **ט (יט) מֻתָּר לִרְחֹץ לְהַעֲבִיר וְכו׳.** דְּאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא רְחִיצָה שֶׁל תַּעֲנוּג. וּמִטַּעַם זֶה (כה) נָשִׁים הַמְבַשְּׁלוֹת וּצְרִיכוֹת לִרְחֹץ הַבָּשָׂר, אַף דְּמִמֵּילָא רוֹחֶצֶת גַּם יָדֶיהָ, מֻתָּר: **(כ) וְעַיֵּן לְקַמָּן**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) וּבְזֶה מְתָרֵץ דְּלֹא תִּקְשֵׁי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ה סָעִיף ד׳, וְתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁאֵין הַיּוֹלֶדֶת יְכוֹלָה לִשְׁתּוֹת, דְּהַיְנוּ בְּאוֹתָהּ שֶׁרָאֲתָה עַצְמָהּ בְּרִיאָה. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּסִימָן תקנ״ט סָעִיף ז׳, וְתִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ הַיּוֹלֶדֶת, מַיְרֵי בִּסְתָם יוֹלֶדֶת שֶׁאֵינָהּ מִתְעַנָּה עַיֵּן שָׁם: **(יט)** וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי זֶהוּ נִכְלָל בְּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְחַבֵּר, חוֹלֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, וּלְאַפּוּקֵי בְּאֹפֶן זֶה: **(כ)** טַ״ז (סק״ד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כא)** אַף דִּבְטַ״ז (סק״ה) נִזְכַּר כְּשֶׁאָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) הִסְכִּים דַּאֲפִלּוּ לֹא אָמְרָה צְרִיכָה אֲנִי, וְכָתַב הַבִּגְדֵי יֶשַׁע (ד״ה בט״ז) דְּכֵן רָאוּי לִפְסֹק: **(כב)** טַ״ז (שם): **(כג)** שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ז): **ח (כד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י). **וְאִם לֹא חָפְפָה בְּעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב מֻתֶּרֶת בְּדִיעֲבַד לַעֲשׂוֹת כָּל הַחֲפִיפָה כַּדִּין בְּמוֹצָאֵי תִּשְׁעָה בְּאָב** [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ח)]: **ט (כה)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם שִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (תענית י. אות ג):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah